

*Қыркүйек және қазан
айларында дүние есігін ашқан
Түркі халықтары мәдени
қорының белсенді мүшелері
Гүлнара Ахметова,
Ләйлә Айтжанова,
Майра Жақыпованы
туған күндерімен шын
жүректен құттықтаймыз!
Өмірлеріңізге барша жарық,
дүние шапағатын, зор
денсаулық, баянды бақыт,
мейірім мен қуаныш тілейміз!
Ой-мақсаттарыңыз жүзеге
асып, туған күн мерейлі
істердің бастау күні бола
берсін, бақыт пен береке
әжелсін, еңбекте табысты,
абыройлы болыңыздар!
Шаңырақтарыңызға береке-
бірлік, шадыман шаттық, зор
қуаныш тілейміз!*

Гүлнара Ахметова

Ләйлә Айтжанова

Майра Жақыпова

Ізгі тілекпен, Түркі халықтары мәдени қоры және «Түркі әлемі» газетінің ұжымы

ӘДЕП пен ІЛІМНІҢ БАЙЛАНЫСЫ

Қазіргі айтылатын тақырып, «Әдептілікке» байланысты. Қара шаңырақ әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да «Рухани жаңғыру» аясында бұл тақырыпқа байланысты дөңгелек үстел мен ашық сабақтар өтіледі. Солардың біріндегі студентіміздің баяндамасына берсек. Әдептілік — адам бойындағы жағымды қасиет, оның қоғамда қабылданған әдеп талаптарын мінсіз орындауы. Қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымында Ә-кеерекшешемәнберіледі. Әбу Наср әл-Фараби “Қайырымды ала адамдарының көзқарастары” атты еңбегінде Әдептілік әрбір жеке тұлғаның рухани байлығы деп есептейді. Ғұламаның этика жөніндегі тұжырымдарында жақсылық, мейірбандық категориясы басты орын алады. Сондықтан мейірбандық әдептілік ұғымын толықтыра түседі, оны ұдайы жетілдіріп отырады. М. Жұмабаев 1922 жылы жазған “Педагогика” оқулығында: Әдептілік мәдениеттілік, тәрбиенің нақты іске асқан үлгісі екенін айтқан. Педагогика ғылымында әдептілік гуманистік әдептілік, демократиялық әдептілік және діни әдептілік болып бөлінеді.

а) Гуманистік әдептілік — оқу-ағарту жүйесін және жоғары мәдениеттілікті арттыруға негізделген;

б) Демократиялық әдептілік — қоғамның рухани дамуы мен экономикалық жетілуінің басты мәселесі ретінде шешуші рөл атқарады;

в) Діни әдептілік — гуманистік және демократиялық әдептілікті жүзеге асырудың бір тірегі болып табылады.

- Біздің халқымыздың әдепті де сыйластық қарым-қатынасқа ежелден-ақ көңіл бөліп келгендігі баршаңызға белгілі. Ұрпақтан-ұрпаққа туысқан бұл өнегені біз қазақтың мақал-мәтелдер мен нақыл сөздерінен молдап ұшастырамыз. «Әдептілік иесі — иіліп сәлем бергені. Ұлық болсаң-кішік бол, Кішіпейілділік — кішілік емес кісілік» - деп ой тарқатып, сөз маржандары халқымыз ұстанған тәлім-тәрбиенің жүйелі бағдарын меңзейді. Қазақ халқына тән дарқан қонақжайлылық, үлкенді құрметтеу, ағайын туғанға бауырмалдық, аталы сөзді қадір тұтып, уәдеге тұра білуге, жас ұрпақты әдептілікке, кішіпейілділікке тәрбиелеу тұрғысындағы озық дәстүрлер қазіргі кезде де ұнасымды жалғасып, бүгінгі өмірімізбен үйлесім тауып отыр.

Дүйсенбек Сымбат Райымбекқызы,
Бақберген Нұрханым Сәуірбекқызы,
Имамбеков Онласын

ӨМІР САПАСЫ – ӨЗІҢЕ НЕНІҢ КЕРЕКТІГІН БІЛГЕНІҢДЕ

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да, түрлі бөлімдер бойынша іс-шаралар өтіледі. Солардың ішінде «Салауатты өмір салтын айтпай өтпеске болмас». Бұл жолғы, айтылатын тақырып, «өмір сапасына» байланысты болмақ. Осы тұрғыда, жатақханада өтілген іс-шарада, студенттеріміздің баяндамасына кезек берсек:

«Өмір сапасы» термині алғашында жалпы мағынада тек әлеуметтік қауымдастықтарды сипаттау үшін пайдаланылды. Өмір сапасы теориясын буржуазиялық идеологтардың капиталистік өмір үлгісін насихаттау мақсатында қалыптасқан деген ойлар болды. И.В. Бестужев-Лада пікірі бойынша, бұл терминді сандық көрсеткіштермен өлшеуге келмейтін қажеттіліктердің қанағаттану деңгейін сипаттау үшін пайдалану керек [4]. М.Н. Руткевич алғашында тіпті өмір сапасы терминін пайдаланудан бас тартқан, бірақ кейін кейбір шарттарға байланысты оны қолдануды мақұлдады. «Барлық жағдайларда «өмір сапасы» терминін марксистік әдебиеттерде пайдалану позитивті мәнде болады. Оның мазмұны мен өмір салты түсінігімен байланысының сипаттамасы айқындалып қолданылуы керек», – деп жазған. Профессор Аитов Н.А. «өмір сапасы» түсінігі мен теориясын қолдану тиімді емес деп есептеген, себебі олар кездейсоқ және жүйесіз көрсеткіштермен сипатталады делінген. Оның пікірі бойынша, «өмір деңгейі» түсінігін пайдалану тиімдірек. Аталмыш категориямен өмір деңгейі, өмір салты, әл-ауқат және өмір шарттары секілді түсініктер тығыз байланысты. Олар әлеуметтік-экономикалық және философиялық әдебиеттерде кеңінен қолданылғанмен, әртүрлі авторлар олардың мазмұнын түрліше қарастырады. Негізінен «өмір сапасы» мен «өмір деңгейі» түсініктерінің нақты анықтамасы мен олардың көрсеткіштер жүйесі толық айқындалмаған. Көбіне олар өзара алмастырылып қолданылады, ал олардың көрсеткіштері өзара ұқсас болып келеді. Дегенмен, бұл түсініктерді бір-бірінен ажырату маңызды. Өмір сапасы өмір деңгейінен ауқымды категория болып табылады.

Бердібай Ельнура Сәкенқызы
Телғожа Эльдана Ерланқызы
Аманкулов Ердос Смагулович

ҚАЗҰУ - БҰЛ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖОҒАРЫ БІЛІМ ЖҮЙЕСІНІҢ ІРГЕТАСЫ

Мына күні өлең жазып өтейін,
Мақсат қойып, менде оған жетейін.
Алға қарай дұрыс арман қойғызған,
ҚазҰУ-ды қалай айтпай кетейін.

Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан үшін ең негізгі басымдықтың бірі – білім. Осы орайда республикамыздағы іргелі оқу орны – 80 жылдық тарихы бар әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті оқытушы-профессорлық құрамының алдында тұрған міндеттер ауқымды. Елбасымыздың «ҚазҰУ – бұл Қазақстанның жоғары білім жүйесінің іргетасы» деуі тегін болмаса керек. Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейінгі жылдар ішінде білікті мамандар дайындау ісіне үнемі көңіл бөліп келе жатқан Мемлекет басшысының бірнеше мәрте біздің университет ұжымымен кездесіп, пікір алмасуы, алдымызға жаңа міндеттер қоюы, қалашықты аралап көріп, нақты көмек беруінің арқасында ғылым мен білімнің қарашаңырағы – ҚазҰУ серпінді даму жолына түсті.

Жаңадан дүниежүзілік деңгейде мойындалатын сапаның болуын талап етеді. Осыған орай Жолдауда айқын көрсетілген басым бағыттардың бірі – білім беру саласын халықаралық стандарттарға сай дамыту жайы. Отандық университеттер рейтингі жөнінде қатаң талап қойылды, жоғары оқу орындарының халықаралық деңгейдегі қызметін жандандыру туралы тапсырмалар берілді. Әлемдік білім деңгейіне кірігу үшін өзіміздегі бармен шектеліп қалмай, оны заманауи жақсы жетістіктермен, озық үлгілермен ұшастыра білудің пайдасы зор. Біз шетелде қандай білім беріліп жатыр, қандай технологиялар пайдалануда деген қызығушылықпен көптеген жастарды шетелге білім алуға жібердік. Сол шетелден білім алып келген жас мамандарды оқу орындарында пайдаланып, білімнің сапасын, беделін көтеруіміз керек. Шетелдік озық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді өзіміздің ұлттық ерекшеліктерімізге сәйкес пайдалана білуіміз қажет.

Алимова Арайлым Шонабайқызы
Бекбай Бағдагүл Маратқызы
Белисарова Фарид Бексултановна